

brændende inden for denne Kreds. Jeg mener ikke, at en Kirkeforfatning af den Art, er noget, man i en Fart kan bestemme sig til. Jeg tror, det trænger til meget omhyggelig Drøftelse, om vi her i Landet skulle have en kirkelig Rigsdag ved Siden af den borgerlige Rigsdag. Jeg frygter for, at det vil føre til noget, som jeg er meget bange for paa aandelige Omraader, nemlig til Regereri. Der er ingen Ting, jeg er mere bange for i aandelige Spørgsmaal end Regereri, og det er noget, der let vil komme ud af det, naar man faar en saadan Forsamling. Hittildags har man i det hele taget blandet sig saa lidt som muligt ind i de indre kirkelige Forhold; men naar først en saadan Repræsentation kommer, er jeg bange for, at man vil blande sig saa meget som muligt ind deri, og det er jo for den Sags Skyld ogsaa dens Opgave. Den højtærede Minister sagde i Fjor, at hans Ønske var egentlig det, at vi kunde aflevere Kirken til en saadan kirkelig Repræsentation og sige til den: Værs'god, der er det Kirkegods, der er henlagt til Kirken, nu kunne I selv raade med det og indrette jer, som I ville! Det tror jeg ikke, Rigsdagen gør. Ingen af os ved, hvor længe den danske Folkekirke vedbliver at være det danske Folks Flertals Kirke. Vi kende ikke, hvilke Strømninger der kan komme frem i de kommende Dage, og jeg tror ikke, at Rigsdagen paa Forhaand udleverer alt det Gods, der i sin Tid har været anvendt til Kirken, til et selvstændigt Kirkesamfund, saaledes at det derefter i Fremtiden kan skalte og valte dermed, som det vil.

Men vi vide fra i Fjor, at den højtærede Ministers Tanke gik i denne Retning. Der er noget, som jeg har hørt ymte om, og som jeg vil drage frem for at faa et Svar derpaa. Det menes nemlig, at der er en Sammenhæng mellem Kirkeforfatningsplanerne og den Omstændighed, at der ikke ved Siden af de andre kirkelige Love bliver forelagt en Præstelønningslov. Det har jo altid været saaledes, at, samtidig med, at man har forelagt en Lov om Valg af Præster, er der ogsaa blevet forelagt Forslag om Lønning af Præsterne, og det er jo ogsaa Tilfældet i andre Forhold. Dette Forslag har jo i saa mange væsentlige Træk hentet sit Forbillede fra Skoleloven, men Skoleloven var jo ikke blot en Organisationslov, det var tillige en Lønningslov; de to Ting pleje at følges ad. Men man har ment, at naar Lønningsloven ikke kom nu, var det, fordi den højtærede Minister mente, at den maa

vente, indtil der paa Grundlag af Menighedsraadene var dannet en Kirkeforfatning, som man saa kunde overlade den nærmere Ordning af disse Forhold. Jeg tror, det er en Misforstaaelse, men jeg drager det frem, for at den højtærede Minister kan faa Lejlighed til at udtale sig derom. Dermed skal jeg slutte og blot sige dette, at jeg altsaa er meget taknemmelig for Loven om Brugen af Kirkerne og for Loven om Valgmenigheder, at jeg vilde ønske, vi ved Bearbejdelsen af Sagerne kunde komme til et virkeligt Menighedsvalg af Præsterne, at jeg er betænkelig ved de faste, tvungne Menighedsraad, og at jeg er meget betænkelig ved nu at gaa til at grundlægge en Forfatning for Folkekirken paa denne Maade.

Borghjerg: Socialdemokratiets Grundstandpunkt i kirkelige Spørgsmaal er, som bekendt, dette, at Religionen erklæres for en Privatsag. Vort endelige Formaal er derfor Kirkens Adskillelse fra Staten, det religiøse og det borgerliges fuldstændige Adskillelse. Dette Standpunkt er ikke blot Socialdemokratiets, det er et Standpunkt, der mere og mere indtages af religiøse og netop de varmest religiøse Mennesker, efterhaanden som Opfattelserne udvikle sig: Det er altsaa et Standpunkt, hvorom man fra varm religiøs Side og fra socialdemokratisk Side kan enes. Men skal Kirken adskilles fra Staten, maa naturligvis samtidig Religionsundervisningen skilles ud fra Skolen. Der er jo desværre ingen Mulighed for med den nuværende Regering, den nuværende Rigsdag og de nuværende Forhold i det hele at faa dette Standpunkt, at Religionen erklæres for en Privatsag, gennemført. Selv om det altsaa er mit og mit Partis principale Standpunkt, have vi intet som helst Haab om dette Standpunkts snarlige Gennemførelse. Vi maa resignere her, vi maa slaa os til Ro med de nuværende Forhold og se, hvor meget vi kunne faa ud af en Lovgivning paa det bestaaendes Grund. Her vil jeg da sige, at jeg vilde foretrække, om man vilde følge det Spor, som Rigsdagen har fulgt siden 1848. Jeg vilde ønske, at man vilde fortsætte i N. F. S. Grundtvigs Aand og Spor og fortsætte den kirkelige Frihedslovgivning, som satte sine første Frugter i Sognebaandsløsningsloven og i Valgmenighedsloven. Det første Krav til en kirkelig Frihedslovgivning i dette Spor maatte være Indførelsen af Lærefrihed, Afskaffelsen af den Symboltvang, som nu hviler paa Gejstligheden — et Krav, som for nylig igen er